

Julkisalan koulutettujen
neuvottelujärjestö

**HYVINVOINTIALUEIDEN
LUOTTAMUSMIESVAALIEN
VAALIOHJE 1.1.2023**

Hyväksytty JUKOn Hyvinvointialueiden neuvottelukunnassa 14.12.2022

1. Sisällys

1. JOHDANTO	3
2. LUOTTAMUSMIEHEN TOIMIKAUSI.....	4
3. JUKON LUOTTAMUSMIESJÄRJESTELMÄ HYVINVOINTIALUEILLA.....	4
3.1 Paikallinen luottamusmiessopimus ja luottamusmiesten määrä	4
3.2 Pääluottamusmies	5
3.3 Luottamusmies.....	6
3.4 Yhteiset pääluottamusmiehet ja luottamusmiehet	6
3.5 Varapääluottamusmies ja varaluottamusmies	6
4. VAALIOIKEUS JA ÄÄNIOIKEUS JUKON LUOTTAMUSMIESVAALEISSA.....	7
4.1 Pääluottamusmies-/luottamusmiesehdokkaan vaalikelpoisuus	7
4.2 Äänioikeus vaaleissa	7
4.3 Pääluottamusmiehen valitseminen	8
4.4 Varapääluottamusmiehen valitseminen.....	8
5. VAALIEN JÄRJESTELY	9
6. VAALIEN TOIMEENPANO	9
6.1 Vaalista tiedottaminen.....	10
6.2 Luottamusmiehet vaalitoimitsijoina	10
7. VAALITAVAT	11
7.1 Vaalikokous etäyhteydellä	11
7.2 Etukäteen päätetty, erillinen, kokonaan sähköinen vaalitoimitus	12
7.3 Vaalikokous läsnäkokouksena.....	12
7.4 Sopuvaalin toteaminen (koskee kaikkia em. vaalitapoja).....	13
7.5 Vaalin tuloksen vahvistaminen	13
8. VAALIN TULOKSESTA TIEDOTTAMINEN	13
9. VAALISTA VALITTAMINEN	14
10. TOIMIKAUDEN AIKANA SYNTYNYT ESTEELLISYYS LUOTTAMUSMIEHENÄ TOIMIMISEEN	14
11. LUOTTAMUSMIEHEN VAIHTAMINEN KESKEN TOIMIKAUDEN	14
12. PAIKALLISET NEUVOTTELUT/SOPIMISOIKEUDET	15
13. VAALITULOKSEN ILMOITTAMINEN	15
LIITE.....	17
ESIMERKKI LUOTTAMUSMIESSOPIMUKSESTA.....	17

1. JOHDANTO

Yleistä

Tässä vaaliohjeessa on ohjeet luottamusmiesvaalien järjestämiseksi hyvinvointialueilla ja hyvinvointiyhtymissä. Se, mitä ohjeissa todetaan hyvinvointialueista, koskee myös hyvinvointiyhtymiä (ja HUS-yhtymää). Ohje perustuu Kunnallisen yleisen virka- ja työehtosopimuksen (KVTES) sekä jatkossa Hyvinvointialueiden työ- ja virkaehtosopimuksen (HYVTES) sekä JUKOn hyvinvointialueiden neuvottelukunnan päätöksiin. Ohje on voimassa 1.1.2023 alkaen.

Nämä vaaliohjeet koskevat jukolaisia viranhaltijoita ja työntekijöitä. Vaalissa valittavan JUKOn luottamusmiehen on oltava JUKOon kuuluvan jäsenyhdistyksen tai sen jäsenliiton jäsen. Luottamusmies ei voi olla yhteinen muiden pääsopijajärjestöjen (JAU ry tai SOTE ry) kanssa.

JUKOn Hyvinvointialueiden neuvottelukunnan nimeämä JUKOn hyvinvointialueiden luottamusmiesvaalin työryhmä valmistelee ja tekee tarvittavia muutoksia tähän vaaliohjeeseen sekä käsittelee tehtyjä vaalivalituksia.

LUOTTAMUSMIESVAALIT PÄHKINÄNKUORESSA

- 1) Luottamusmiesjärjestelmä on pääsopijajärjestökohtainen.
- 2) Ennen uuden vaalikauden alkua JUKOn pääluottamusmies sopii paikallisesti työnantajan kanssa luottamusmiesten määrästä ja luottamusmiesalueista.
- 3) Luottamusmieheksi on vaalikelpoinen JUKOn jäsenyhdistyksen tai jäsenliiton maksava jäsen (tarkemmin kohta 4.1)
- 4) Äänioikeutettuja ovat jukolaisen jäsenyhdistyksen tai jäsenliiton maksavat jäsenet. Äänioikeutettujen selvittämiseksi on hyvän työnantajan vuosittaisen edustettavien listauksen lisäksi selvittää jäsenmaksunsa itse maksavat pyytämällä jukolaisilta liitoilta listaus (itsemaksavista) jäsenistä. Tarvittaessa jäsenen tulee todistaa jäsenyytensä esim. jäsenkortilla.
- 5) Luottamusmiesvaaleista ja mahdollisuudesta asettua niissä ehdoille on tiedotettava kaikille työnantajan palveluksessa oleville jukolaisten liittojen jäsenille.
- 6) Luottamusmiesvaalista vastaavat päättyvän luottamusmieskauden pääluottamusmiehet ja/tai luottamusmiehet.
- 7) Vaalit toimitetaan joko etäyhteydellä vaalikokouksena tai sähköisellä äänestyksellä. Ns. sopuvaali toteutuu silloin, kun ehdokkaaksi asettuneita on yhtä paljon kuin luottamusmiespaikkoja.
- 8) Tuloksen ilmoittaminen edustettaville jäsenille tehdään välittömästi vaalin jälkeen (viimeistään viikon kuluessa tuloksen vahvistamisesta). On tärkeää, että jäsenet tietävät, kuka toimii pääluottamusmiehenä/luottamusmiehenä.
- 9) Vaalin järjestäjän on ilmoitettava välittömistä vaalin tulos sähköpostitse toimitettavalla pöytäkirjanotteella osoitteeseen jukola@juko.fi. JUKOn lähettämä luottamusmiehen valtakirja on säilytettävä.
- 10) Mikäli jukolaisten luottamusmiesten kesken syntyy erimielisyyttä esim. ajankäytöstä, luottamusmiespaikoista tms., tulee olla yhteydessä JUKOn toimistoon. Viime kädessä tällainen ristiriita ratkaistaan JUKOn asianomaisissa toimielimissä. Lisätietoja saa tarvittaessa JUKOn toimistosta vaalista vastaavalta toimihenkilöltä.

11) Aikarajoja:

- ehdokkaaksi asettautumisaika 10 vuorokautta (ks. kohta 7.)
- tieto vaalista 14 vrk ennen vaalia (ks. kohta 7)
- valitus vaalista tulee toimittaa Hyvinvointialueiden neuvottelukunnalle 14 vuorokauden kuluessa vaalituloksen tiedottamisesta (kohta 9.)
- sähköisessä äänestyksessä äänestysaika vähintään 10 vuorokautta

2. LUOTTAMUSMIEHEN TOIMIKAUSI

Pääsopijajärjestöt voivat itse määritellä luottamusmiestoimikauden pituuden (KVTES VII luku 4 § 2 mom.)

Pääluottamusmiehet, varapääluottamusmiehet, luottamusmiehet ja varaluottamusmiehet valitaan JUKOn Hyvinvointialueiden neuvottelukunnan päättämälle toimikaudelle, ellei jokin poikkeus aiheuta tähän muutoksia. Yleensä toimikausi on kolmivuotinen, mutta hyvinvointialueiden toiminnan alkaessa toimikaudeksi on määriteltä 1.4.2023-31.12.2025.

Joissakin tapauksissa on tarkoituksenmukaista valita pääluottamusmies/luottamusmies sovitusta poikkeavaksi toimikaudeksi. Tällainen peruste voi olla esim. merkittävä organisaatiomuutos. Poikkeuksellisen toimikauden osalta vaaleista vastaavan henkilön tulee aina olla yhteydessä JUKOn toimistoon lisäohjeita varten. Poikkeukselliseen toimikauteen annetaan erikseen lupa JUKOn toimistosta.

3. JUKON LUOTTAMUSMIESJÄRJESTELMÄ HYVINVOINTIALUEILLA

3.1 Paikallinen luottamusmiessopimus ja luottamusmiesten määrä

JUKOn luottamusmiesten lukumäärästä sovitaan KVTES VII luvun 13 §:n mukaisesti paikallisella sopimuksella. Hyvinvointialueilla tulee olla tehtynä kirjallisesti KVTES:n mukainen paikallinen luottamusmiessopimus. Hyvinvointialueiden aloittaessa toimintansa 1.1.2023 ensimmäinen luottamusmiessopimus tulee tehdä 31.1.2023 mennessä. Vuoden 2032 aikana on syytä tarkastaa uudestaan esim. edustettavien määrää ja luottamusmiesten ajankäyttöä. Luottamusmiessopimus päivitetään tarvittaessa.

Luottamusmiesten lukumäärää tarkentavat sopimusmääräykset ovat KVTES luku VII 3 §:ssä, jonka mukaan mm. luottamusmiesten lukumäärästä ja toimialueesta sovittaessa otetaan huomioon hyvinvointialueen tai muun yksikön koko, niissä harjoitettavan toiminnan luonne ja laajuus, sovellettavien virka- ja työehtosopimusten lukumäärä, käytössä olevat palkkausjärjestelmät ja palvelussuhdelajit, niistä aiheutuva neuvottelujen tarve sekä yhdistysten ja yhdistyksiin kuuluvien viranhaltijoiden/työntekijöiden lukumäärä.

KVTES:n mukaan kukin pääsopijajärjestö voi asettaa hyvinvointialueille vähintään kaksi pääluottamusmiestä, ellei paikallisesti muuta sovita. Kunta-alalle vuonna 2014 sovittu ns. Lonka-sopimus (ks. tarkemmin KT:n yleiskirje 7/2014) takaa käytännössä kaksi pääluottamusmiestä pääsopijajärjestöittäin. JUKOn vähimmäistavoitteena on saada oma pääluottamus kullekin sopimusosalalle.

Vaalien yhteydessä on varmistettava, että hyvinvointialueella on sovittu pääluottamusmiesten ja luottamusmiesten määrästä edellä mainitulla paikallisella luottamusmiessopimuksella.

Hyvinvointialueella jukolaisia voi toimia kolmella eri sopimusosalalla:

- 1) Hyvinvointialueiden yleinen virka- ja työehtosopimus (HYVTES)
- 2) Sosiaali- ja terveydenhuollon työ- ja virkaehtosopimus (SOTE-sopimus)
- 3) Lääkärien virka- ja työehtosopimus (LS)

Luottamusmiesjärjestelmä on pääsopijajärjestökohtainen. Eriytyminen eri sopimusaloiksi aiheuttaa kuitenkin sen, että pääluottamusmiesten ja luottamusmiesten on mahdotonta hallita kaikkia eri sopimusaloja. Siksi luottamusmiespaikkoja paikallisesti täytettäessä tulisi kiinnittää huomiota eri sopimusalojen edustavuuteen seuraavan periaatteen mukaisesti:

”Neuvotteluja käyvät ne, joilla on paras asiantuntemus ja joita asia koskee.”

Kaikki luottamusmiehet ovat JUKOn luottamusmiehiä riippumatta siitä, ovatko he sopimusalakohkaisia, toimialakohkaisia, alueellisia tai näiden yhdistelmiä.

3.2 Pääluottamusmies

Suurilla hyvinvointialueilla on usein useampia JUKOn pääluottamusmiehiä. Tärkeää on, että sopimuksen mukainen luottamusmiestehtävän hoitamiseen varattu aika saadaan täysimääräisesti pääluottamusmiesten ja luottamusmiesten käyttöön.

Yleisesti tavoitellaan pääluottamusmiehelle päätoimista asemaa, mutta tämä ratkaistaan paikallisesti. Tästä syystä JUKOn luottamusmiehet valmistelevat keskenään, miten eri ammattiryhmien edustus ja ajankäyttö jaetaan luottamusmiesten kesken. Tämän jälkeen asia sovitaan paikallisella luottamusmiessopimuksella työnantajan kanssa.

Pääluottamusmiehet edustavat JUKOn jäsenyhdistyksiä ja -liittoja sekä kaikkia saman työnantajan jukolaisia palkansaaajia paikallisesti sovitun työnjaon mukaisesti.

Pääluottamusmies tai luottamusmies ei voi kieltäytyä edustamansa jukolaisen etujen ajamisesta vain sillä perusteella, että kuuluu eri jukolaiseen yhdistykseen/liittoon kuin etujensa ajamista vaatinut henkilö.

Pääluottamusmies/-miehet vastaavat paikallisen luottamusmiesjärjestelmän toiminnasta keskenään sopimallaan tavalla yhdessä luottamusmiesten kanssa.

3.3 Luottamusmies

Luottamusmiehet voivat olla sopimusalakohaisia, toimialakohaisia, alueellisia tai näiden yhdistelmä.

Sopimusalakohainen luottamusmies edustaa omaansa tai useampaa sopimusalaa.

Sopimusalat ovat:

- Hyvinvointialueiden yleinen virka- ja työehtosopimus (HYVTES)
- Sosiaali- ja terveydenhuollon työ- ja virkaehtosopimus (SOTE-sopimus)
- Lääkärien virka- ja työehtosopimus (LS)

Toimialakohainen luottamusmies toimii sektorikohtaisesti, eli hän edustaa kaikkia jukolaisia heidän yhdistyksistään riippumatta (vrt. pääluottamusmies), esim. sosiaalipalvelut, terveyspalvelut, hallinto.

Alueelliset luottamusmiehet edustavat sovittun mukaisesti vain tietyllä alueella tai tietyssä työpaikassa toimivia jukolaisia.

Luottamusmiestehtävä voi olla myös näiden yhdistelmä. Paikallisesti sovitaan tarkoituksenmukaisesta jaottelusta, jolla varmistetaan luottamusmiesjärjestelmän toimivuus ja kattavuus.

Luottamusmiehen toimialueesta sovitaan paikallisesti. Toimialue tulee ilmoittaa luottamusmiestietojen yhteydessä JUKOon.

Riippumatta luottamusmiesjärjestelmän rakenteesta on kuitenkin huolehdittava siitä, että jokaisella jukolaisella on kuitenkin joku luottamusmies, jonka puoleen kääntyä. Viime kädessä tämä luottamusmies on pääluottamusmies.

3.4 Yhteiset pääluottamusmiehet ja luottamusmiehet

Hyvinvointialueilla ja niiden omistamilla yhtiöillä (KT:n yritysjaoston jäsen) voi olla yhteisiä pääluottamusmiehiä ja luottamusmiehiä. Edellytyksenä on, että asianomainen hyvinvointialue ja sen omistama yhtiö ovat sopineet järjestelystä ja että asianomainen pääsopijajärjestö (JUKO ry) nimeää edellä mainitun sopimuksen mukaisesti hyvinvointialueelle ja yhtiölle yhteisen pääluottamusmiehen ja/tai luottamusmiehen. Edellä esitetyn mukaisesti myös hyvinvointialueen omistamilla yhtiöillä voi olla yhteisiä pääluottamusmiehiä/luottamusmiehiä.

3.5 Varapääluottamusmies ja varaluottamusmies

Varapääluottamusmies on tärkeä valita luottamusmiesten keskuudesta, jotta hän kuuluu luottamusmiehiä koskevien oikeuksien piiriin. Tästä voi poiketa vain perustellusta syystä.

Pääluottamusmiestä ja luottamusmiestä koskevat säännökset (esim. erityinen irtisanomissuoja jne.) eivät koske pelkästään varapääluottamusmiehenä tai varaluottamusmiehenä toimivaa. Käytännössä ainoa vara(pää)luottamusmiestä koskeva ”etus” on oikeus osallistua luottamusmieskoulutuksiin sopimuskoulutuksena. Sinä aikana, jolloin varapääluottamusmies tai varaluottamusmies esimiehelle tehdyn ilmoituksen mukaan hoitaa luottamusmiestehtävää, häntä kuitenkin koskevat pääluottamusmiestä tai luottamusmiestä koskevat säännökset.

4. VAALIOIKEUS JA ÄÄNIOIKEUS JUKON LUOTTAMUSMIESVAALEISSA

4.1 Pääluottamusmies-/luottamusmiesehdokkaan vaalikelpoisuus

KVTES:n mukaan pääluottamusmiehellä ja luottamusmiehellä tarkoitetaan viranhaltijaa tai työntekijää, jonka pääsopijajärjestö on valinnut edustajakseen hoitamaan KVTES VII luvun 5 § mukaisia tehtäviä.

Luottamusmiehen tulee olla perehtynyt edustamiensa viranhaltijoita/työntekijöitä koskeviin säännöksiin, määräyksiin ja sopimuksiin sekä hyvinvointialueen olosuhteisiin.

Pääluottamusmieheltä edellytetään lisäksi laajaa hyvinvointialueen olosuhteiden tuntemista (KVTES VII LUKU 2 § 4 mom.).

Pääluottamusmies-, luottamusmies- ja varaluottamusmiesehdokkaan tulee olla:

1) asianomaisen hyvinvointialueen palveluksessa oleva viranhaltija/työntekijä

JUKO suosittelee, että viranhaltijan/työntekijän tulisi olla asianomaisen hyvinvointialueen (tai sitä edeltäneen kunnan/kuntayhtymän) palveluksessa vähintään kolme kuukautta ennen kuin hänet voidaan valita luottamusmieheksi. Asia on kuitenkin paikallisesti harkittavissa (henkilöllä on esim. aikaisempaa luottamusmieskokemusta).

Määräaikainen palvelussuhde ei ole ehdokkuuden este, mutta mikäli määräaikaisuus päättyy ennen kuin luottamusmieskausi päättyy, on valitulle luottamusmiehelle hyvä valita henkilökohtainen varaluottamusmies.

Työnantajan edustaja ei voi asettua pääluottamusmies-/luottamusmiesehdokkaaksi, jos tehtävä aiheuttaa intressiristiriitaa luottamusmiestoiminnassa. Tällainen tilanne toteutuu esim., jos henkilö vastaa henkilöstön palvelussuhteen ehdoista tai toimii paikallisneuvotteluissa työnantajan edustajana. Tämän vuoksi työnantajan edustajana toimivan henkilön ehdokkuutta luottamusmiesvaalissa tulee harkita tarkasti ja ottaa tarvittaessa yhteyttä JUKOn toimistoon.

Hyvinvointialueen aluehallituksen jäsen ei voi asettua pääluottamusmies-/luottamusmiesehdokkaaksi.

2) jonkin JUKOn jäsenyhdistyksen/-liiton maksava jäsen

JUKOon kuuluvat jäsenyhdistykset liittoineen löytyvät JUKOn internet-sivulta. Ehdokkaaksi asettuvan on tarvittaessa todennettava jäsenyytensä jukolaisessa liitossa vaalin järjestäjälle esim. jäsenkortilla tai muulla liiton antamalla todistuksella.

4.2 Äänioikeus vaaleissa

Äänioikeutettuja ovat jukolaisen jäsenyhdistyksen tai jäsenliiton maksavat jäsenet.

Pääluottamusmiehen ja luottamusmiehen sekä heidän varahenkilöidensä valintaan osallistuvat vain ne, joita ao. pääluottamusmies/luottamusmies edustaa.

Mikäli pääluottamusmiehiä valitaan vain yksi, jokaisella JUKOn jäsenyhdistyksen/-liiton jäsenellä on oikeus osallistua pääluottamusmiehen vaaliin.

Jokaisella jukolaisella on oikeus osallistua häntä edustavan luottamusmiehen valintaan.

Vaalikelpoisia ja äänioikeutettuja luottamusmiesvaalissa ovat vain ne JUKOn jäsenyhdistysten/-liittojen varsinaiset jäsenet, jotka ovat palvelussuhteessa kyseiseen hyvinvointialueeseen. Myös määräaikaisessa palvelussuhteessa kyseisellä hyvinvointialueella olevat JUKOn jäsenyhdistyksen/-liiton varsinaiset jäsenet voivat äänestää vaalissa.

Myös työnantajan edustajana neuvotteluissa toimivat jukolaiset viranhaltijat ovat oikeutettuja äänestämään luottamusmiesvaalissa. Heitä ei kuitenkaan tule valita luottamusmiehiksi kuin poikkeustapauksissa ja erikseen sovittaessa (kuten edellä kohdassa 4.1 on todettu).

4.3 Pääluottamusmiehen valitseminen

Pääluottamusmies voidaan valita kahdella tavalla. Vaalitavan päättää vaalin järjestäjä. Mikäli yksimielisyyttä vaalitavasta ei saavuteta, valitaan pääluottamusmies luottamusmiesten keskuudesta.

a) Luottamusmiehet valitsevat pääluottamusmiehen keskuudestaan

Luottamusmiesvaalissa valitaan vain luottamusmiehet (ei pääluottamusmiehiä). Vaalin jälkeen valitut luottamusmiehet ja varaluottamusmiehet valitsevat kokouksessaan kukin oman sopimusalan pääluottamusmiehen/pääluottamusmiehet ja hänen/heidän varahenkilönsä. Näin meneteltäessä on aina annettava mahdollisuus valtakirjan käyttöön.

Kun luottamusmiehet valitsevat pääluottamusmiehen kokouksessa, paikalla tulee olla vähintään puolet valituista luottamusmiehistä, joiden läsnäolo on hyvä varmistaa etukäteen. Poissaolevilla tulee olla mahdollisuus valtakirjan käyttöön. Valtakirjalla edustetut lasketaan mukaan vähimmäisosallistujamäärään.

b) Edustettavat valitsevat pääluottamusmiehen

Ehdokkaat asettuvat vaaliin pääluottamusmies- ja/tai luottamusmiesehdokkaaksi, ja edustettavat äänestävät suoraan pääluottamusmiehiä ja luottamusmiehiä.

Tällainen tilanne voi tulla esim. silloin, jos luottamusmiehen toimialueella on vain pääluottamusmiespaikka, ei luottamusmiespaikkoja.

4.4 Varapääluottamusmiehen valitseminen

Pääluottamusmiehet, luottamusmiehet ja varaluottamusmiehet valitsevat varapääluottamusmiehen luottamusmiesten keskuudesta.

Varapääluottamusmies on tärkeä valita luottamusmiesten keskuudesta, jotta hän kuuluu luottamusmiehiä koskevien oikeuksien piiriin. Tästä voidaan poiketa vain, mikäli siihen on perusteltu syy.

5. VAALIEN JÄRJESTELY

Hyvinvointialueella pääluottamus- ja/tai luottamusmiehet vastaavat luottamusmiesvaalien järjestämisestä ja toimeenpanosta. Toimeenpanoa varten voidaan nimetä erikseen paikallinen vaalitoimikunta.

Vaalitoimikunta valitsee keskuudestaan puheenjohtajan. Vaalitoimikunnan kokouksista on tehtävä kirjallinen pöytäkirja.

Poikkeustapauksessa JUKOn Hyvinvointialueiden neuvottelukunnan nimeämä JUKOn hyvinvointialueiden luottamusmiesvaalin työryhmä voi antaa luottamusmiesvaalin järjestämisen JUKOn toimistolle.

Vaaleja järjestettäessä on tärkeää, että kaikki äänioikeutetut jäsenet saavat mahdollisuuden osallistua heitä edustavan luottamusmiehen valintaan. Ennen vaaleja jukolaisten jäsenten listaus on päivitettävä sekä työnantajalistauksella että tarvittaessa jukolaisten liittojen kautta. Tarvittaessa jäsenen on todistettava jäsenyytensä.

Vaalien järjestämistapa on harkinnanvarainen ja riippuu paikallisista olosuhteista. Hyvinvointialueiden laajuudesta ja jukolaisen henkilöstön määrästä johtuen vaalitapoja ovat ensisijaisesti etäyhteydessä toteuttava vaalikokous ja/tai sähköinen vaali.

Vaalitavasta riippumatta on huolehdittava siitä, että vaaleihin liittyvät reunaehdot täyttyvät (mm. vaalisalaisuus, kaikkien äänen huomioiminen, jokaisen jäsenen mahdollisuus osallistua vaalitoimitukseen pyritään varmistamaan jne.). Mikäli sähköistä vaalialustaa ei ole mahdollista saada esim. työnantajan kautta tietosuojan ja tietoturvan kannalta turvallisella tavalla, vaalin järjestäjän tulee olla yhteydessä JUKOn toimistoon.

6. VAALIEN TOIMEENPANO

KVTES VII luvun 4 § 1 mom. mukaisesti asianomainen pääsopijajärjestö huolehtii luottamusmiesvaalin järjestämisestä. Luottamusmiesvaali voidaan järjestää työaikana ja työpaikalla siten kuin siitä paikallisesti sovitaan. Luottamusmiehen toimikausi alkaa ja nykyisen/edellisen luottamusmiehen toimikausi päättyy, kun uuden luottamusmiehen valitsemisesta on tehty hyvinvointialueelle kirjallinen ilmoitus (KVTES VII 4 § 2 mom.).om.)

Jokainen pääsopijajärjestö päättää itse luottamusmiesvaalin järjestämistavasta. Käytännöt vaihtelevat jonkin verran eri pääsopijajärjestöjen välillä.

Luottamusmiesvaalit on aina toimeenpantava, kun:

- luottamusmiehen toimikausi päättyy
- luottamusmies joutuu jonkin muun syyn vuoksi luopumaan pitkäksi aika tehtävistään, eikä hänelle ole valittu varaluottamusmiestä tai valittu varaluottamusmies ei anna suostumustaan ryhtyä luottamusmieheksi

- luottamusmies ei ole enää kelpoinen toimimaan JUKOn luottamusmiehenä (esim. luottamusmies ei kuulu enää mihinkään jukolaiseen jäsenyhdistykseen/-liittoon maksavana jäsenenä tai virka- tai työsuhde muuttuu sellaiseksi esimiestehtäväksi, joka on ristiriidassa luottamusmiest tehtävän kanssa, ks. kohta 4.1)
- luottamusmiesten lukumäärä kasvaa
- luottamusmies vaihdetaan tämän ohjeen kohdan 11 mukaisesti

Pääluottamusmiehen luopuessa kokonaan tehtävästään esim. eläköitymisen vuoksi tulee paikallisesti huolellisesti arvioida, siirtyykö varapääluottamusmies tehtävään vai järjestetäänkö vaali. Epäselvissä tilanteissa vaalin järjestäminen on suositeltavaa pääluottamusmiest tehtävän tärkeyden vuoksi. Kesken luottamusmiehen toimikauden käytävissä pääluottamusmiesvaalissa voidaan pääluottamusmies valita noudattaen kohdan 4.3 ohjetta (luottamusmiehet valitsevat pääluottamusmiehen).

Mikäli hyvinvointialueella on JUKOn luottamusmiehiä useilla vastuualueilla, luottamusmiesvaali voidaan toimeenpanna joko samaan tai eri aikaan, kuitenkin siten, että työnantajalle ilmoitetaan luottamusmiesvalinnoista viimeistään 31.3.2023 mennessä.

6.1 Vaalista tiedottaminen

Vaalit tulee järjestää siten, että jokaisella tiedossa olevalla JUKOn jäsenyhdistyksen/-liiton jäsenellä on mahdollisuus äänestämällä vaikuttaa häntä edustavan luottamusmiehen valintaan.

Luottamusmiesvaalista tulee saattaa tieto hyvissä ajoin kaikille jukolaisille niin, että he voivat asettua vaalissa ehdolle ja/tai äänestää siinä.

Vaalin järjestäjän on pyrittävä varmistamaan, että kaikki jukolaiset saavat tiedon vaalista. Vaalista voi ilmoittaa kaikille hyvinvointialueen viranhaltijoille/työntekijöille esimerkiksi työpaikan sisäisen verkon, yhteisen sähköpostijakelun tms. välityksellä. Toinen tapa on ilmoitus sellaisilla työyhteisöjen ilmoitustauluilla, joihin kaikilla viranhaltijoilla/työntekijöillä on pääsy. Lisäksi ilmoitus on hyvä saattaa näkyville eri työpisteiden ilmoitustauluille/sähköiselle alustalle. Työpaikkojen sähköiset ilmoitustaulut ovat riittävä tiedottamisen taso, jos kaikilla jukolaisilla on niihin pääsy.

Hyvinvointialueiden aloittaessa toimintansa 1.1.2023 on mahdollista, että työnantajan tai liittojen kautta ei ole saatavissa kattavia tietoja alueen jukolaisten liittojen jäsenistä. Tällöin on hyvä sopia työnantajan kanssa laajasta, koko henkilöstön kattavasta tiedottamisesta koskien JUKOn luottamusmiesvaaleja.

6.2 Luottamusmiehet vaalitoimitsijoina

Myös kuluvalle kaudelle valitut pääluottamusmiehet, luottamusmiehet ja varaluottamusmiehet sekä ehdolla vaalissa oleva ja muut vaalitoimitsijoiksi valitut henkilöt voivat toimia vaalitoimitsijoina. Tällöin on kiinnitettävä erityistä huomiota ns. läpinäkyvyyteen vaalien järjestämisessä ja äänestysalaisuuden turvaamiseen.

7. VAALITAVAT

Luottamusmiesvaalit voidaan järjestää 1) vaalikokouksena etäyhteydellä (esim. Teams-kokousohjelmalla), 2) etukäteen päätettynä, erillisenä kokonaan sähköisenä vaalitoimituksena tai 3) poikkeuksellisesti läsnäkokouksena (jos esim. valitaan työpaikkakohtainen luottamusmies ja äänioikeutettujen on helppo osallistua läsnäkokoukseen). Vaalitavasta riippumatta valtakirjojen käyttö ei ole mahdollista.

7.1 Vaalikokous etäyhteydellä

Vaalin järjestäjä voi päättää vaalikokouksen järjestämisestä etäyhteydellä. Ilmoitus vaalien järjestämisestä sekä ehdolle asettautumiseen annetaan vähintään 10 vuorokauden aika. Vaali-ilmoituksessa on mainittava erikseen, mikäli tämän jälkeen vaalikokouksessa ei ole mahdollista ilmoittautua ehdolle. Tämän ajan umpeuduttua vaalikokous ja tieto ehdokkaista annetaan vähintään 14 vuorokauden päähän.

Mikäli vaalikokouksessa voi vielä asettua ehdolle, riittää kokonaisuudessaan 14 vuorokauden ilmoitusaika.

Vaalikokouksessa koolle kutsutaan ne äänioikeutetut, jotka valitsevat kokouksessa heitä edustavat JUKOn luottamusmiehet ja varaluottamusmiehet sekä kohdan 4.3 mukaisesti pääluottamusmiehet ja varapääluottamusmiehet hyvinvointialueelle. Vaalin järjestäjän on ilmoitettava ehdolle asettautumisen aikarajat ja menettelyt luottamusmiesvaalin järjestämisilmoituksessa. Vaalikokouksen yhteydessä on vielä mahdollista asettua ehdolle aukioleviin luottamusmiestehtäviin, ellei vaalista ilmoittamisen yhteydessä toisin ilmoiteta.

Mikäli ehdokasasettelu toteutetaan ennen vaalikokousta ja ehdokasasettelun jälkeen ei ole enää mahdollista asettua ehdolle, tulee siitä ehdottomasti mainita luottamusmiesvaalin järjestämisilmoituksessa. Jos ennalta suoritettu ehdokasasettelu johtaa ns. ”sopuvaaliin” (yhtä monta ehdokasta kuin vaalissa paikkoja), voi vaalin järjestäjä vahvistaa sopuvaalin tuloksen ilman äänestystä tai kokouksen pitämistä.

Vaalikokouksen koollekutsuminen on tarkoituksenmukaista suorittaa kuten aiemmin vaalista tiedottamisesta on ohjeistettu (viimeistään 14 vrk ennen).

Vaalikokous voidaan suorittaa työaikana ja työpaikalla. Vaaliin liittyvistä seikoista on sovittava hyvissä ajoin työnantajan kanssa.

Vaalikokous on päätösvaltainen, kun kokouksesta on ilmoitettu viimeistään 14 vuorokautta ennen kokousta ja vähintään neljä (4) äänioikeutettua henkilöä on paikalla.

Vaalikokouksessa tulee muistaa, että vain ne jäsenet, joita valittava luottamusmies edustaa, voivat äänestää.

Vaalitoimitus kokouksessa:

Vaalikokouksen puheenjohtaja toimittaa vaalin esitettyjen ehdokkaiden kesken. Vaalin menettelystä päättää kokous.

Jos ehdokkaita tulee enemmän kuin valittavia, suoritetaan vaali. Eniten ääniä saaneet henkilöt valitaan luottamusmiehiksi (varaluottamusmiehiksi). Vaalisalaisuuden säilyttämiseksi on suositeltavaa käyttää sähköistä äänestystapaa kokouksen aikana. Sähköisinä äänestysvälineinä voidaan käyttää esim. Webropolia, Äänestyskoppi -sovellusta tai google-formsia. Käytettäessä esim. työnantajan webropolia on huolehdittava tietosuojasta ja -turvasta. Mikäli sähköistä vaalialustaa ei ole mahdollista saada työnantajan kautta tällä tavoin, vaalin järjestäjän tulee olla yhteydessä JUKOn toimistoon.

7.2 Etukäteen päätetty, erillinen, kokonaan sähköinen vaalitoimitus

Vaalin järjestäjä voi päättää etukäteen, että luottamusmiesvalinnat ja -vaalit järjestetään erillisenä, kokonaan sähköisenä vaalitoimituksena.

Vaalissa ovat äänioikeutettuja ne, joilla on oikeus valita heitä edustavat JUKOn luottamusmiehet ja varaluottamusmiehet sekä kohdan 4.3 mukaisesti pääluottamusmiehet ja varapääluottamusmiehet hyvinvointialueelle.

Vaalin järjestäjän on ilmoitettava ehdolle asettautumisen aikarajat (vähintään 14 vrk) ja menettelyt luottamusmiesvaalin järjestämisilmoituksessa. Ehdokasasettelun jälkeen ei ole enää mahdollista asettaa ehdolle. Jos ennalta suoritettu ehdokasasettelu johtaa ns. ”sopuvaaliin” (yhtä monta ehdokasta kuin vaalissa paikkoja), voi vaalin järjestäjä vahvistaa sopuvaalin tuloksen ilman sähköisen vaalin järjestämistä.

Pelkästään sähköisesti järjestettävässä vaalitoimituksessa tulee varmistaa, että kaikki äänioikeutetut saavat mahdollisuuden äänestämiseen ja että vaalisalaisuus säilyy. Tieto äänestykseen liittyvistä aikatauluista tulee olla kaikilla äänioikeutetuilla tiedossa. Äänestystavasta johtuvat mahdolliset viiveet tulee ottaa huomioon aikatauluttamisessa.

Sähköisessä äänestyksessä äänestysaika tulee olla riittävä, vähintään 10 vuorokautta. Sähköisinä äänestysvälineinä voidaan käyttää esim. Webropolia, Äänestyskoppi -sovellusta tai google-formsia. Käytettäessä esim. työnantajan webropolia on huolehdittava tietosuojasta ja -turvasta. Mikäli sähköistä vaalialustaa ei ole mahdollista saada työnantajan kautta tällä tavoin, vaalin järjestäjän tulee olla yhteydessä JUKOn toimistoon.

Eniten ääniä saaneet henkilöt valitaan luottamusmiehiksi (varaluottamusmiehiksi).

7.3 Vaalikokous läsnäkokouksena

Vaalin järjestäjä voi poikkeuksellisesti päättää vaalikokouksen järjestämisestä läsnäkokouksena, jos esim. valitaan työpaikkakohtainen (pää/vara)luottamusmies ja äänioikeutettujen on helppo osallistua läsnäkokoukseen.

Vaalikokouksessa koolle kutsutaan ne äänioikeutetut, jotka valitsevat kokouksessa heitä edustavat JUKOn luottamusmiehet ja varaluottamusmiehet sekä kohdan 4.3 mukaisesti pääluottamusmiehet ja varapääluottamusmiehet hyvinvointialueelle. Vaalin järjestäjän on ilmoitettava ehdolle asettautumisen aikarajat (vähintään 14 vrk) ja menettelyt luottamusmiesvaalin järjestämisilmoituksessa. Vaalikokouksen yhteydessä on vielä mahdollista asettaa ehdolle aukioleviin luottamusmiestehtäviin, ellei vaalista ilmoittamisen yhteydessä toisin ilmoiteta.

Mikäli ehdokasasettelu toteutetaan ennen vaalikokousta ja ehdokasasettelun jälkeen ei ole enää mahdollista asettua ehdolle, tulee siitä ehdottomasti mainita luottamusmiesvaalin järjestämisilmoituksessa. Jos ennalta suoritettu ehdokasasettelu johtaa ns. ”sopuvaaliin” (yhtä monta ehdokasta kuin vaalissa paikkoja), voi vaalin järjestäjä vahvistaa sopuvaalin tuloksen ilman äänestystä tai kokouksen pitämistä.

Vaalikokouksen koollekutsuminen on tarkoituksenmukaista suorittaa kuten aiemmin vaalista tiedottamisesta on ohjeistettu (viimeistään 14 vrk ennen).

Vaalikokous voidaan suorittaa työaikana ja työpaikalla. Vaaliin liittyvistä seikoista on sovittava hyvissä ajoin työnantajan kanssa.

Vaalikokous on päätösvaltainen, kun kokouksesta on ilmoitettu viimeistään 14 vuorokautta ennen kokousta ja vähintään neljä (4) äänioikeutettua henkilöä on paikalla.

Vaalikokouksessa tulee muistaa, että vain ne jäsenet, joita valittava luottamusmies edustaa, voivat äänestää.

Vaalitoimitus kokouksessa:

Vaalikokouksen puheenjohtaja toimittaa vaalin esitettyjen ehdokkaiden kesken. Vaalin menettelystä päättää kokous.

Jos ehdokkaita tulee enemmän kuin valittavia, suoritetaan vaali. Eniten ääniä saaneet henkilöt valitaan luottamusmiehiksi (varaluottamusmiehiksi). Vaalisalaisuuden säilyttämiseksi käytetään suljettua lippuäänestystä kokouksen aikana.

7.4 Sopuvaalin toteaminen (koskee kaikkia em. vaalitapoja)

Jos luottamusmieheksi on ehdolla yhtä monta henkilöä kuin on luottamusmiespaikkoja, puhutaan ns. sopuvaalista. Tällöin riittää, että pääluottamusmies kutsuu kokoon vaalin järjestäjän, ja vaalin tulos todetaan pöytäkirjassa. Etä- tai läsnävaalikokousta tai sähköistä äänestystä ei tällöin tarvitse järjestää.

7.5 Vaalin tuloksen vahvistaminen

Vaalituloksen selvittyä vaalin järjestäjä vahvistaa vaalituloksen. Pöytäkirja laaditaan viipymättä, viimeistään viikon kuluessa.

8. VAALIN TULOKSESTA TIEDOTTAMINEN

Vaalin järjestäjän velvollisuus on ilmoittaa välittömistä (viimeistään viikon kuluessa tuloksen vahvistamisesta) luottamusmiesten edustamille jukolaisille vaalin tuloksesta. On tärkeää, että jäsenet tietävät, kuka toimii pääluottamusmiehenä/luottamusmiehenä. Nimi- ja yhteystiedot tulee olla pysyvästi työpaikkojen ilmoitustauluilla tai muualla, josta edustettavien on helppo ne löytää.

Valituista luottamusmiehistä on hyvä ilmoittaa viivytyksettä suoraan myös työnantajalle (viimeistään 31.3.2023 mennessä), jotta varmistutaan siitä, että luottamusmiehen oikeudet (esim. ajankäyttö ja korvaukset) tulisivat voimaan heti luottamusmieskauden alkupäivästä.

Vaalista valittamisaika tulee olla ilmoituksessa esillä. Valitus tulee toimittaa hyvinvointialueiden neuvottelukunnalle neljäntoista (14) vuorokauden kuluessa vaalituloksen tiedottamisesta.

9. VAALISTA VALITTAMINEN

JUKOn Hyvinvointialueiden neuvottelukunnalla on oikeus jättää vahvistamatta vaalin tulos siinä tapauksessa, että näitä vaaliohjeita ei ole noudatettu. Vaalin toimeenpanosta voi valittaa vain Hyvinvointialueiden neuvottelukunnalle. Valitus tulee osoittaa Hyvinvointialueiden neuvottelukunnalle ja toimittaa se Hyvinvointialueiden neuvottelukunnan sihteerille 14 vuorokauden kuluessa vaalituloksen tiedottamisesta. Ennen valituksen käsittelyä vaalin toimeenpanneelle taholle on tarjottava mahdollisuus vaalin uuteen järjestämiseen tai jättää Hyvinvointialueiden neuvottelukunnalle vastine valitukseen. Hyvinvointialueiden neuvottelukunnan päätöksestä ei JUKOn sääntöjen mukaan voi valittaa eteenpäin.

JUKOn Hyvinvointialueiden luottamusmiesvaalin työryhmä tutkii vaalivalituksen ja tekee esityksen Hyvinvointialueiden neuvottelukunnalle joko pidetyn vaalin vahvistamisesta tai vaalin hylkäämisestä. Hyvinvointialueiden neuvottelukunta päättää asiasta työryhmän käsittelyn jälkeen.

10. TOIMIKAUDEN AIKANA SYNTYNYT ESTEELLISYYS LUOTTAMUSMIEHENÄ TOIMIMISEEN

Mikäli pääluottamusmies/luottamusmies valitaan sellaiseen tehtävään, joka esim. lain perusteella estää henkilöstön edustajana toimimisen (mm. aluehallituksen jäsenyys), varahenkilö siirtyy hoitamaan luottamusmiestehtävää tai järjestetään uudet vaalit. Määräaikainen työnantajan edustajana toimiminen (esteellinen toimimaan luottamusmiehenä kohdan 4.1 mukaisesti) ei velvoita luopumaan luottamusmiesmandaatista, mutta tehtävien hoito tulee tällöin siirtää esteettömälle henkilölle määräaikaisen esteen keston ajaksi.

11. LUOTTAMUSMIEHEN VAIHTAMINEN KESKEN TOIMIKAUDEN

Vaade luottamusmiehen vaihtamisesta tulee toimittaa perusteluineen kirjallisesti Hyvinvointialueiden neuvottelukunnan sihteerille ja osoittaa Hyvinvointialueiden neuvottelukunnalle.

Hyvinvointialueiden neuvottelukunta voi määrätä uuden pääluottamusmies/luottamusmiesvaalin toimeenpanosta silloin, jos:

- a. yli puolet luottamusmiehen valinneista jukolaisista vaatii vaihtoa kirjallisesti (jos pääluottamusmies on valittu luottamusmiesten toimesta luottamusmiesten keskuudesta, yli puolet valinnan tehneistä luottamusmiehistä voi vaihtaa pääluottamusmiehen)

tai

- b. pääluottamusmies/luottamusmies on toiminut tietoisesti JUKOn ja jukolaisten etujen vastaisesti.

Neuvottelukunta tekee ratkaisun luottamusmiesvaalityöryhmän käsittelyn jälkeen.

12. PAIKALLISET NEUVOTTELUT/SOPIMISOIKEUDET

Luottamusmiehelle lähetettävä valtakirja tulee lukea huolellisesti, sillä neuvotteluoikeudet on kirjattu siihen.

Hyvinvointialueiden virka- ja työehtosopimuksissa on rajoituksia paikallisen sopimisen suhteen. Myös JUKOn hyvinvointialueiden neuvottelukunta voi olla päätöksellään rajoittanut pääluottamusmiesten ja luottamusmiesten paikallista sopimisoikeutta. Paikallisten sopimusten osalta tulee olla aina yhteydessä JUKOn toimistoon ennen sopimusten allekirjoittamista, vaikka valtakunnallisen sopimuksen mukaisesti pääluottamusmiehellä/luottamusmiehellä olisikin sopimisoikeus. JUKOsta annetaan tarvittaessa lisäohjeita sopimuksen tekemiseksi. Näin varmistetaan, että sopimus on jukolaisen jäsenistön etujen mukainen.

13. VAALITULOKSEN ILMOITTAMINEN

Luottamusmiehen toimikausi alkaa, kun uuden luottamusmiehen valitsemisesta on tehty kirjallinen ilmoitus työnantajalle.

On erittäin tärkeää, että vaalin järjestäjä ilmoittaa välittömästi vaalin tuloksen myös JUKOn toimistoon vaalikokouksen/vaalin järjestäjän pöytäkirjanotteella sähköpostitse. Ilmoituksesta tulee käydä ilmi valitun luottamusmiehen nimi, luottamustehtävä sekä keitä/mitä sopimusalaa hän edustaa. Tämän jälkeen JUKO toimittaa virallisen valtakirjan työnantajalle.

Lisätietoja ja -ohjeita JUKOn toimistossa antaa asiasta vastaava toimihenkilö.

Uudet luottamusmiehet täyttävät juko.fi -sivuilla löytyvän ”Uuden luottamusmiehen ilmoitus” -lomakkeen.

Tehtävässä jatkavat luottamusmiehet kirjautuvat JUKOLAan ja muuttavat/päivittävät omat tietonsa ja toimikauden.

Vaalin järjestäjät sopivat, kuka ilmoittaa koko hyvinvointialueen vaalituloksen osoitteeseen jukola@juko.fi

- c. Sähköpostin otsikkoon hyvinvointialueen nimi
- d. luettelo valituista luottamusmiehistä esitetään seuraavasti:

plm Maija Meikäläinen, SOTETES, HYVTES varaplm Matti Heikäläinen, LS

lm SOTETES Kille Kimalainen varalm Jaana Jokunen

lm LS Matti Heikäläinen varalm Tarja Tarmokas

Luottamusmiehen perässä tai vieressä on nimettynä hänelle valittu varaluottamusmies.

Myös sopimusalojen tulee näkyä.

- vaalin järjestäjä säilyttää alkuperäiset pöytäkirjat, niitä ei lähetetä JUKOLle
- vaalin järjestäjä huolehtii, että ensimmäistä kertaa luottamusmiehiksi valitut tekevät uuden luottamusmiehen ilmoituksen JUKOn nettisivuilla, ja että tehtävässä jatkavat luottamusmiehet kirjautuvat JUKOLAan ja muuttavat/päivittävät omat tietonsa ja toimikauden
- vaalin tulos on ilmoitettava myös siinä tapauksessa, että entinen luottamusmies jatkaa tehtävässään

JUKO toimittaa jäljennöksen työnantajalle lähetetystä luottamusmiesvaltakirjasta pääluottamusmiehelle/ luottamusmiehelle/varaluottamusmiehelle. Tämä kappale on valtakirja toimia JUKOn tai määrättyjen jukolaisten pääluottamusmiehenä/ luottamusmiehenä/varaluottamusmiehenä.

Valtakirja tulee säilyttää, jotta neuvotteluvaltuudet voidaan todistaa epäselvissä tapauksissa.

LIITE

ESIMERKKI LUOTTAMUSMIESSOPIMUKSESTA

KVTES:n (HYVTES:n) luottamusmiesmääräykset ovat vähimmäismääräyksiä, joista voidaan sopia paikallisesti paremmin. Alla olevassa sopimusmallissa on huomioitu asiat, jotka tulee ottaa esille sopimusneuvotteluissa. **Kunkin sopimuskohdan alla on punaiselle JUKOn ohjeita ja tavoitteita neuvotteluihin.**

Koska hyvinvointialueen yleistä virka- ja työehtosopimusta (HYVTES) ei välttämättä ehditä sopimaan ennen vuoden vaihdetta, mallissa viitataan KVTES:n luottamusmiesmääräyksiin. HYVTES:n voimaantulon jälkeen noudatetaan vastaavia HYVTES:n luottamusmiesmääräyksiä. Todennäköistä on, että luottamusmiesmääräyksiin ei tule muutoksia, lukuun ottamatta pykälä numerointia.

Muistutamme, että luottamusmiestehtävästä ei tehdä työ sopimusta, eikä tehtävän hoitamisen ajaksi haeta virka- tai työvapaata.

PAIKALLINEN SOPIMUS JUKOn LUOTTAMUSMIESTEN MÄÄRÄSTÄ JA AJANKÄYTÖSTÄ XX HYVINVOINTIALUEELLA

1 § Sopijaosapuolet

Tämän sopimuksen sopijaosapuolet ovat XX HYVINVOINTIALUE ja Julkisanalan koulutettujen neuvottelujärjestö JUKO ry.

JUKOn ohje: Suosittelemme, että sopimus tehdään vain työnantajan ja JUKOn välillä, ja muut pääsopijajärjestöt tekevät omansa. Tämä siksi, että jos kaikkien järjestöjen luottamusmiessopimus on samassa sopimuksessa, yhden osapuolen sopimuksen irtisanominen voi tarkoittaa sopimuksen päättymistä kaikkien osalta.

2 § Sopimuksen tarkoitus

Luottamusmiehistä on valtakunnalliset määräykset KVTES:n VII luvussa. Tämä on KVTES VII luvun 13 § mukainen paikallinen sopimus, jolla sovitaan JUKOn luottamusmiesten määrä ja ajankäyttö sekä muut luottamusmiestehtävään kuuluvat ehdot. HYVTES:n voimaan tulon jälkeen sovelletaan HYVTES:n vastaavia luottamusmiesmääräyksiä.

JUKOn ohje: Paikallisessa sopimuksessa voidaan sopia KVTES:n määräyksiä paremmista ehdoista. Tämä on erityisen tärkeää hyvinvointialueen aloittamisesta johtuvasta toimintaympäristön muutoksesta, jolla on suora vaikutus luottamusmiesten toimintaan. Neuvotteluissa on hyvä tuoda esille, että luottamusmiesjärjestelmä on yhteistoimintajärjestelmä ja sen toimivuus on myös työnantajan etu.

3 § JUKOn luottamusmiesten lukumäärä

JUKO asettaa XX HYVINVOINTIALUEELLA

A kpl pääluottamusmiehiä

Pääluottamusmiehet edustavat seuraavia sopimusaloja:

- pääluottamusmies HYVTES
- pääluottamusmies SOTETES
- pääluottamusmies LS

Kullekin pääluottamusmiehelle nimetään varapääluottamusmies luottamusmiesten keskuudesta.

sekä

B kpl luottamusmiestä

luottamusmiehet edustavat seuraavia sopimusaloja/toimialoja:

- 2 luottamusmiestä HYVTES
- 2 luottamusmiestä SOTETES
- 2 luottamusmiestä LS

ja heille varaluottamusmiehet.

JUKOn luottamusmiesvaalien järjestämisestä työaikana ja työpaikalla (KVTES VII luku 4 §) sovitaan tarkemmin erikseen.

JUKOn ohje: Sopimuksen mukaan kukin pääsopijajärjestö voi asettaa vähintään 2 pääluottamusmiestä. (kts KT:n yleiskirje 15/2022). JUKOn tavoitteena on saada JUKOn pääluottamusmies kullekin sopimusalalle. Lukumäärästä sovittaessa tulee huomioida, että pääluottamusmiehet valitaan luottamusmiesten keskuudesta.

Sopimuksessa voidaan sopia tarkastikin luottamusmiesten lukumäärästä ja heidän toimialueestaan. Tai sopia vain lukumäärästä siten, että JUKO itse päättää luottamusmiesten työnjaosta.

Luottamusmiesten lukumäärästä sovittaessa tulee huomioida KVTES:n luottamusmiesluvun 3 § 2 mom perusteet. Esimerkiksi Hyvinvointialueiden toimintalue voi olla hyvin laaja, joten luottamusmiesten lukumäärää voi tämän perusteella esittää lisättäväksi.

KVTES VII luku 3 § 2 mom

”.. Lukumäärästä ja toimialueesta sovittaessa otetaan huomioon kunnan tai muun yksikön koko, niissä harjoitettavan toiminnan luonne ja laajuus, sovellettavien virka- ja työehtosopimusten lukumäärä, käytössä olevat palkkausjärjestelmät ja palvelussuhde-lajit, niistä aiheutuva neuvottelujen tarve sekä yhdistysten ja yhdistyk-siin kuuluvien viranhaltijoiden/ työntekijöiden lukumäärä.”

4 § JUKOn luottamusmiesten ajankäyttö

KVTES:n luottamusmiesluvun 5 §:n mukaisesti tehtäviin varatusta ajankäytön määrästä sovittaessa on huomioitu HVA:een palveluksessa olevien jukolaisten liittojen työntekijöiden ja viranhaltijoiden arvioitu lukumäärä (x xxx) sekä KVTES:n VII luvun 8 § 5 mom soveltamisohjeen mukaiset perusteet.

JUKOn luottamusmiehille varattu ajankäyttö on yhteensä xxx tuntia.

Ajankäyttö jakaantuu seuraavasti

- pääluottamusmies HYVTES xx tuntia
- pääluottamusmies SOTETES xx tuntia

- pääluottamusmies LS
- jne
- luottamusmies HYVTES xx tuntia
- luottamusmies SOTETES xx tuntia
- luottamusmies LS xx tuntia
- jne..

Pääluottamusmiehille varataan em. ajankäytön lisäksi yhteistoiminta- ja muiden asioiden hoitamiseen yhteensä xx tuntia KVTES VII 8 § 5 mom tarkoittamalla tavalla (kokonaisajankäyttö).

Pääluottamusmies ja/tai luottamusmies x ja y ovat kokonaan vapautettuja omista virka- ja työtehtävistä (päätoiminen)

JUKOn ohje: Pääluottamusmiehelle annettava kiinteä vapautus on sopimuskauden loppuun vähintään keskimäärin työpäivä viikossa 105 edustamaansa kohden (KT yleiskirje 15/2022). Hyvinvointialueen aloittamisesta johtuvasta toimintaympäristön muutoksesta johtuen korostuu KVTES:n VII luvun 8 §:ssä mainittujen perusteiden huomioon ottaminen. On siis perusteltua neuvotella merkittävästi paremmasta ajankäytöstä kuin vain työpäivä viikossa 105 edustettavaa kohti.

KVTES VII 8 § 5 mom. mukaisia perusteita:

Kiinteää vapautusaikaa arvioitaessa otetaan huomioon

- edustettavien lukumäärä
- pääluottamusmiehen vastuualueella sovellettavien virka- ja työehtosopimusten lukumäärä
- kunnan tai muun yksikön koko ja niissä harjoitettavan toiminnan luonne ja laajuus
- edustettavien ammattiryhmien lukumäärä
- käytössä olevat palkkaus- ja työaikajärjestelmät ja palvelussuhdelajit
- työpisteiden lukumäärä ja sijainti
- seudullinen yhteistyö
- luottamusmiehen työolosuhteet”

On hyvä huomata, että myös luottamusmies voi olla päätoiminen.

Sopimuksessa voidaan sopia tarkastikin luottamusmiesten ajankäytön jakaantumisesta tai sopia vain JUKOn ajankäyttö yhteensä siten, että JUKO itse päättää luottamusmiesten työjaosta.

Edustettavien selvittämisestä on annettu erilliset ohjeet (KVTES VII luku 8 § 6 mom).

Yhteistoiminta-asioiden hoitamiseen varattava aika

KVTES:n luottamusmiesluvun mukainen ajankäyttö on tarkoitettu VII luvun 5 §:n mukaisiin luottamusmiehen tehtäviin. Tähän ajankäyttöön ei sisälly ei sisälly esim. yhteistoimintalain tarkoittamien tehtävien hoitamiseen tarvittava aika, vaan se tulee luottamusmiesajan käytön lisäksi. Yhteistoimintalain mukaisten tehtävien hoitamiseen tarvittava vapautus ja korvaukset (vapautus ja laskutus säännöllisen työajan ulkopuolella) määräytyvät KYTL 20 §:n mukaan.

Kokonaisajankäyttö

On mahdollista sopia VII luvun 8 § 5 mom soveltamisohjeen tarkoittamasta kokonaisajankäytöstä, joka sisältää luottamusmiesajankäytön lisäksi muita tehtäviä (esim. yhteistoiminta-asiat) Tällöin luottamusmiehelle tulee lisää ajankäyttöä muiden asioiden vaatiman ajan verran.

KVTES VII 8 § 5 mom.

Paikallisesti voidaan sopia kokonaisajankäytöstä, jos pääluottamusmies tai luottamusmies hoitaa yhteistoiminta-asioita, työsuojeluasioita tai muita tavanomaisiin luottamusmiestehtäviin kuulumattomia asioita.

5 § Tilapäinen ajankäyttö

Pääluottamusmiehelle myönnetään lisäksi tarvittaessa tilapäistä vapautusta sellaisesta erityisestä syystä, joka vaatii merkittävästi pääluottamusmiehen ajankäyttöä ja jota ei ole jo otettu huomioon kiinteässä vapautuksessa (KVTES VII luku 8 §). Neuvottelut tilapäisestä ajankäytön lisäämisestä on aloitettava viikon kuluessa siitä kuin sopimuksen osapuoli on esittänyt pyynnön neuvottelujen aloittamiseksi.

JUKOn ohje: Erityisesti hyvinvointialueen aloittamisesta johtuva muutosvaihe tulee lisäämään luottamusmiesten työmäärää. Mm. tulevat palkkausjärjestelmä uudistukset, järjestelyeräneuvottelut sekä neuvottelut palkkaharmonisoinnista tulevat lisäämään luottamusmiesten työmäärää merkittävästi. Tämän perusteella kannattaa neuvotella tilapäisestä ajankäytön lisäämisestä

KVTES VII 8 § 5 mom. mukaisia perusteita:

Pääluottamusmiehelle myönnetään lisäksi tarvittaessa tilapäistä vapautusta sellaisesta erityisestä syystä, joka vaatii merkittävästi pääluottamusmiehen ajankäyttöä ja jota ei ole jo otettu huomioon kiinteässä vapautuksessa. Tällaisia syitä voivat olla mm.

- palvelutuotannon merkittävä uudelleenjärjestäminen kuten sote- ja maakuntauudistukseen tai kuntaliitokseen liittyvät valmisteluryhmät
- neuvottelut esim. palkkausjärjestelmästä
- palkkausjärjestelmän käyttöönotto vaihe

6 § Luottamusmiesten palvelussuhteen ehdot

Pääluottamusmiesten ja luottamusmiesten palvelussuhteen ehdot määräytyvät luottamusmiestehtävän hoitamisen ajalta sen tehtävän palvelussuhteen ehtojen mukaan, josta luottamusmies on vapautettu (KVTES VII luku 7 §). Määräyksen toteutuminen tarkistetaan puolivuositain.

JUKOn ohje: Palkka luottamusmiestehtävien suorittamiseen käytetyltä ajalta lasketaan sen suuruiseksi, kuin minkä luottamusmies, jos hän olisi suorittanut varsinaista työtään, samana aikana olisi todennäköisesti ansainnut säännöllisenä työaikanaan, tai milloin tätä ansiota ei voida arvioida, muiden vastaavana aikana samaa tai lähinnä samaa työtä suorittaneiden viranhaltijain/työntekijäin keskimääräisen tuntiansion suuruiseksi. Luottamusmiehelle maksettavan palkan tulee kehittyä samoin kuin sen palkan, jota maksetaan tehtävästä, josta hänet on vapautettu. Mikä luottamusmiehelle maksetaan omasta työstään esim. suoritteisiin

perustuvaa palkkaa (esim. toimenpidepalkkiot), tulee myös luottamusmiesajalta maksetussa palkassa huomioiden niiden määrä. Tämä voidaan tehdä esimerkiksi laskemalla, mikä niiden määrä luottamusmiehellä on varsinaisessa työssään ollut keskimäärin tietyllä ajanjaksolla.

HUOM: Luottamusmiestehtävästä ei tehdä erillistä työsopimusta, eikä luottamusmiestehtävän hoitamiseksi ei haeta virka-/vapaata vaan henkilö vapautetaan sovitun ajankäytön mukaisesti omista työ- ja virkatehtävistään.

7 § Luottamusmieskorvaus

Pääluottamusmiehillä ja/tai luottamusmiehelle maksetaan KVTES:n VII luvun 10 §:n mukainen luottamusmieskorvaus, jota korotetaan xx €/kk.

JUKOn ohje: Paikallisesti voidaan sopia luottamusmieskorvauksen korottamisesta. Voidaan myös sopia, että pääluottamusmiehelle maksetaan tehtäväkohtaisen palkan lisäksi erilliskorvausta. Korvaus voidaan sopia maksettavaksi myös luottamusmiehille varsinkin, jos korvauksen maksamiselle on perusteet tehtävän laajuuden vuoksi. Tällaisista korotetuista korvauksista on sovittu useissa kunnissa.

8 § JUKOn luottamusmiesten keskinäiset tapaamiset

JUKOn luottamusmiehillä on kunkin kalenterivuoden aikana oikeus työaikana osallistua kahdeksaan (8) paikallisesti järjestettävään JUKOn luottamusmiestapaamiseen.

JUKOn ohje: Asiasta suositellaan sopimaan erikseen, sillä sovittuun luottamusmiehen ajankäyttöön tällaiset JUKOn luottamusmiesten yhteiset tapaamiset eivät välttämättä sisälly. Voidaan myös sopia, että luottamusmies/varaluottamusmies voivat osallistua tapaamisiin riippumatta siitä onko varattu ajankäyttöä luottamusmiehen tehtävien hoitamiseen

9 § Matkakustannusten korvaukset

Pääluottamus- ja luottamusmiehille maksetaan KVTES:n mukaiset matkakustannusten korvaukset, jotka aiheutuvat hänen tehtäviensä hoidosta.

JUKOn ohje: Luottamusmiesten matkustaminen lisääntyy, koska hyvinvointialueet ovat laajoja ja toimipaikat ovat kaukana toisistaan. On hyvä tarkentaa, miten luottamusmiehille korvataan matkustamisesta aiheutuneet kustannukset ja mahdolliset vaikutukset ajankäyttöön.

10 § Työvälineet, toimitilat ja kokoontumistilat

JUKOn Pää-/luottamusmiehillä on käytettävissä seuraavat työtilat, joissa on lukittava säilytystila:

osoite:

Kaikille luottamusmiehille annetaan työvälineeksi matkapuhelin (sis. liittymä) ja kannettava tietokone.

Luottamusmies saa käyttää työnantajan sähköpostia luottamusmiestehtävien hoitamiseen.

JUKOn ohje: KVTES:n VII luvun 12 §:n mukaan luottamusmiehelle on osoitettava luottamusmiestehtävään soveltuvat (esim. luottamuksellisuuden varmistaminen) työtilat, lukittava säilytystila, tarvittavat toimistovälineet ja -kalusteet sekä tietoliikennevälineet (tietokone, internet-yhteys ja puhelin).

Työtilat tulee järjestää siten, että luottamusmiehen matkustaminen ja siitä aiheutuneet kulut eivät lisäännä (esim. kotoa toimipisteeseen) siitä mitä ne olisivat omassa työssään. Luottamusmiehet voivat käyttää myös omia varsinaisen työtehtävän mukaisia tiloja. Mikäli se ei ole mahdollista, on sovittava muu tila.

11 § luottamusmiehen koulutus

Säännöllisesti vuosittain tarkastellaan pääluottamusmiesten ja luottamusmiesten tarve ammatillisen osaamisen ylläpitämiseksi ja kehittämiseksi omassa työssään

Jukon ohje: katso KVTES VII luku 7 § 8 mom ja 11 §.

Luottamusmiehenä toimivaa ei saa luottamusmiestehtävänsä takia asettaa muita viranhaltijoita/työntekijöitä heikompaan asemaan sovellettaessa kunnallista henkilöstökoulutusta koskevaa suositussopimusta. Erityisesti luottamusmiestehtävän päättyessä on kiinnitettävä huomiota luottamusmiehen henkilöstökoulutustarpeeseen ottaen huomioon vapautus työstä, luottamusmieskauden kesto ja mahdolliset työssä tapahtuneet muutokset. Soveltamisohjeen mukaan työnantajan ja luottamusmiehen on selvitettävä myös luottamusmiestehtävän aikana, edellyttääkö hänen ammattitaitonsa ylläpitäminen entiseen tai vastaavaan työhön sellaisen ammatillisen koulutuksen antamista, jota järjestetään myös muille työntekijöille. Koulutusta on myös selvitysten perusteella näissä tilanteissa tarjottava.

12 § Sopimuksen voimassaolo ja vapautuksen päivitys

Sopimus on voimassa alkaen – siihen asti, kunnes sovitaan uusi luottamusmiessopimus. Tähän sopimukseen voidaan yhteisesti sopimalla tehdä tarpeellisia lisäyksiä ja muutoksia.

Luottamusmiestoimintaan liittyvän vapautuksen määrä tarkistetaan xx.cc.2023.

Jukon ohje: Vapautuksen määrän tarkistaminen todettu KT:n ja pääsopijajärjestöjen yhteisessä ohjeessa

YYssä 31.1.2023

M.M

henkilöstöpäällikkö, XX Hyvinvointialue

N.N.

pääluottamusmies, JUKO ry

O.O

pääluottamusmies, JUKO ry